

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Херсонський інститут

МАУП

Кафедра фундаментальних дисциплін

Затверджую:
Директор Херсонського інституту

Світлана Петричук
"25" серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Фундаментальних дисциплін
Протокол № 1 від 25.08. 2025 р.
Завідувач кафедри

Марина Богомолова

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИЗОВА ІНТЕРВЕНЦІЯ»**

Спеціальності: **С4 Психологія**
Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**
Освітньої програми: **«Психологія»**
Спеціалізація: _____

ХЕРСОН.МАУП.2025

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Туриніна Олена Леонтіївна, доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Херсонського інституту МАУП

Викладач:

Туриніна Олена Леонтіївна, доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Херсонського інституту МАУП

Силабус розглянуто на засіданні кафедри Психологія
Протокол №1 від «25» серпня 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Кризова інтервенція
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4кредитів/120 год. Лекції: 20 год. Практичні заняття: 32 год. Самостійна робота: 68 год.
Термін вивчення дисципліни	VII семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Туриніна Олена Леонтіївна	
Науковий ступінь	Кандидат психологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	ОК 15 практикум із загальної психології ОК 24 Експериментальна психологія ОК29 Кризова інтервенція ОК 30 Основи медіації
Напрями наукових досліджень	Психологія
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	-
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	-
Контактний тел.	-
Портфоліо викладача на сайті кафедри	https://surl.li/mpzdlc

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Кризова інтервенція» присвячена вивченню теоретичних засад, методів і технологій надання психологічної допомоги особам, які перебувають у стані гострої кризи. Дисципліна охоплює поняття психологічної кризи, її види та етапи, причини виникнення, особливості переживання та наслідки для психічного здоров'я. Значна увага приділяється алгоритмам та моделям кризового втручання, роботі з різними категоріями клієнтів — від осіб, які пережили втрату чи травматичну подію, до жертв насильства та учасників бойових дій. У процесі навчання здобувачі вищої освіти опановують техніки встановлення швидкого

та ефективного психологічного контакту, активного слухання, стабілізації емоційного стану клієнта, мобілізації внутрішніх ресурсів і запобігання розвитку посттравматичних стресових розладів. Розглядаються питання міждисциплінарної взаємодії та дотримання етичних стандартів у кризовому консультуванні.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: теоретичні основи, принципи та практичні методи надання психологічної, соціальної та організаційної допомоги особам, які перебувають у кризових станах.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок для ефективного здійснення кризової інтервенції, розвитку компетенцій у наданні екстреної психологічної допомоги, профілактики посттравматичних стресових розладів та підтримки осіб у кризових ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомити здобувачів освіти із основними концепціями та моделями кризової інтервенції.
2. Сформувати розуміння психологічних, соціальних і фізіологічних аспектів кризових станів.
3. Навчити аналізувати кризові ситуації та оцінювати їх потенційні наслідки для особи та спільноти.
4. Розвинути практичні навички застосування технік кризової інтервенції, зокрема активного слухання, оцінки ризиків і короткотермінової психологічної підтримки.
5. Ознайомити з етичними принципами та стандартами роботи в умовах кризових ситуацій.
6. Сприяти розвитку навичок міждисциплінарної взаємодії з іншими фахівцями (медиками, соціальними працівниками, правоохоронцями) під час кризових втручань.
7. Навчити методам профілактики професійного вигорання та самопомоги для фахівців, які працюють у сфері кризової інтервенції.
8. Розвинути здатність розробляти індивідуальні та групові плани кризової інтервенції з урахуванням специфіки ситуації та потреб постраждалих.

Пререквізити навчальної дисципліни:

Вивчення навчальної дисципліни «Кризова інтервенція» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін: «Загальна психологія», «Вікова психологія та педагогіка», «Практикум із загальної психології», «Психодіагностика», «Психологічне консультування», «Клінічна психологія».

Постреквізити навчальної дисципліни:

Здобуті знання, вміння та компетентності в рамках даної дисципліни є основою для професійної діяльності, самостійного навчання та подальшого розвитку.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот
Результати навчання	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання) ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни) ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності ПР 19. Аналізувати соціально-психологічні особливості особистості та складати соціально-психологічний портрет особистості

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
7 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади кризової інтервенції					
Тема 1.	Вступ до кризової інтервенції	2	2	4	
Тема 2.	Основні концепції та моделі кризової інтервенції	2	2	4	
Тема 3.	Психологічні, соціальні та фізіологічні аспекти кризових станів	2	2	4	
Тема 4.	Аналіз кризових ситуацій та оцінка наслідків	2	2	4	
Тема 5.	Етичні принципи та стандарти роботи	2	2	4	
Тема 6.	Міждисциплінарна взаємодія у кризових ситуаціях	2	2	4	
Змістовний модуль 2. Техніки та інструменти кризової інтервенції					
Тема 7.	Активне слухання як ключова навичка кризового втручання	2	2	4	
Тема 8.	Оцінка ризиків у кризовій ситуації	2	2	4	
Тема 9.	Короткотермінова психологічна підтримка	2	2	6	
Тема 10.	Методи стабілізації емоційного стану	2	2	6	
Тема 11.	Робота з групами постраждалих	2	2	6	
Тема 12.	Профілактика повторних криз та робота з ресурсами клієнта	2	2	6	
Змістовний модуль 3. Професійний розвиток та планування кризових втручань					
Тема 13.	Професійне вигорання: причини, прояви, наслідки	2	2	4	
Тема 14.	Методи самодопомоги та підтримки психологічного здоров'я фахівця	2	2	6	
Тема 15.	Розробка індивідуальних планів кризової інтервенції	2	2	4	
Тема 16.	Розробка групових планів кризової інтервенції	2	2	6	
Тема 17.	Комплексний кейс: від оцінки ситуації до реалізації плану	2	2	6	
Модульна контрольна робота					
Всього:		20	32	68	
Форма контролю: екзамен					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі здобувачів освіти у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

виступ з основного питання;

усна доповідь;

доповнення, запитання до того, хто відповідає;

систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;

участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;

аналіз літератури;

письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);

підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;

самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань	Модульна контрольна робота	Екзамен	Загальна кількість балів
--	-------------------------	----------------------------	---------	--------------------------

Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16	Тема 17			
Робота на семінарському занятті	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	20	40	100
Самостійна робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Кризова інтервенція» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену та складається з двох складових:

стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;

екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.

Рекомендований розмір стартової складової дорівнює 60 балів, екзаменаційної складової – 40 балів.

Мінімальна сума, за якою екзамен вважається складеним – 25 балів.

Стартові бали формуються як сума рейтингових балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю та заохочувальних (якщо передбачені) балів.

Після оцінювання відповідей здобувача на екзамені викладач підсумовує стартові бали та бали за екзамен, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за академічною шкалою.

Форма проведення семестрового екзамену – усна.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків

здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше 89 балів в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Кризова інтервенція» здобувач освіти має:

регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;

систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;

відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;

виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;

виконувати контрольні та інші самостійні роботи;

дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Кризова інтервенція» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед здобувачів освіти).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичні матеріали, що забезпечують супровід дисципліни: підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій тощо, перелік яких надається нижче (рекомендовані джерела інформації); методичні рекомендації до проведення практичних занять, самостійної підготовки.

Навчально-методичний комплекс дисципліни розміщений на платформі Moodle:

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія / за заг. ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка. Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2017. 777 с.

2. Бурлакова І. А. Кризова психологія. Навчально-методичний матеріал. Київ, Видавництво. КРЦПК, 2022. 84 с.

3. Євдокимова Н. О., Зливков В. Л., Лукомська С. О. Дорога змін: ефективне спілкування у кризових умовах життя: посібник з психології для чайників. Миколаїв: Іліон, 2016. 182 с.

4. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко,

Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Л. Г. Царенко; за ред. З. Г. Кісарчук. К.: ТОВ «Видавництво «Логос», 2015. 207 с.

Додаткові:

1. Курова А. В. Психологічне здоров'я молоді в умовах невизначеності: соціально-психологічний вимір. Монографія. Київ: Видавець Бихун В. Ю., 2023. 344 с.

2. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 100 с.

3. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Медико-психологічне консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 332 с.

4. Титаренко Т. М. Випробування кризою. Одиссея подолання (психологічна терапія). навч. посібник для закладів вищої освіти. 3-є вид., доповнене. Київ: Каравела, 2021. 248 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. [URL:http://www.dnpb.gov.ua](http://www.dnpb.gov.ua)

2. Кризова психологія. [URL:https://mpclinic.com.ua/services-ua/psykholohiia/kryzova-psykholohiia/](https://mpclinic.com.ua/services-ua/psykholohiia/kryzova-psykholohiia/)

3. Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>

4. Перша психологічна допомога у кризових станах. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=a792bAxNm3E>

5. Платформа безкоштовної психологічної допомоги «ІІ підтримка» URL:<https://www.wonderzine.com.ua/wonderzine/life/psychology/11075-wonderzine-ukrayinazapustili-platformu-psiologichnoyi-dopomogi-yiyi-pidtrimka>

6. Полищук В. М. Віковий кризовий розвиток людини від народження до дорослості. 2020. [URL:https://www.yakaboo.ua/ua/vikovij-krizovij-rozvitok-ljudinivid-narodzhennja-do-doroslosti-navchal-nij-posibnik.html#tab-attributes](https://www.yakaboo.ua/ua/vikovij-krizovij-rozvitok-ljudinivid-narodzhennja-do-doroslosti-navchal-nij-posibnik.html#tab-attributes)

7. Психологічна бібліотека Псі-фактор [URL:http://psyfactor.org](http://psyfactor.org)

8. Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua>